

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EULALIA

European Latin Linguistic Assessment

Erasmus+ Strategic Partnership for Higher Education (2019-2022)

(2019-1-IT02-KA203-062286)

<https://site.unibo.it/eulalia/en>

O3: European Latin Language Certification – Advanced Level - Methodological and Pedagogical tools, Multimedia Practical Tools

Test

(Italian Version: 30.09.2022)

Project Coordinator:

Alma Mater Studiorum – University of Bologna (Italy)

Project Partners:

University of Köln (Germany)

Catholic University of the Sacred Heart – Milan (Italy)

University of Rouen (France)

University of Salamanca (Spain)

University of Uppsala (Sweden)

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ERASmus+

EULALIA (2019-1-IT02-KA203-062286) is an
Erasmus+ Strategic Partnership for Higher
Education (2019-2022)

Test B2-prima parte (comprensione)
Soglia al 75% (30 punti su 40 di cui almeno 4 negli es. 5 e 6)
Svolgimento in 90 minuti

Summarium

Pygmalion¹, artifex² optimus, offensus feminarum vitiis, sine coniuge vivebat, cum accidit ei ut imaginem pulcherrimae virginis ex ebore³ faceret. Ille in amorem fictae puellae incidit: cum ea vivit et loquitur. Die Veneris sacra, Pygmalion Cyprum⁴ venit deamque orat ut uxorem tam pulchram quam virgo ex ebore ducere possit. Venus eburneam⁵ imaginem in feminam mutat, quacum Pygmalion, gratus, matrimonio⁶ iungitur.

1	interea niveum ⁷ mira feliciter arte sculpsit ⁸ ebur formamque dedit, qua femina nasci nulla potest, operisque sui concepit amorem. virginis est verae facies, quam vivere credas,
5	et, si non obstet reverentia ⁹ , velle moveri: ars adeo latet arte sua. miratur et haurit pectore Pygmalion simulati corporis ignes. saepe manus operi temptantes ¹⁰ admovet, an sit
10	corpus an illud ebur, nec adhuc ebur esse fatetur. oscula dat ¹¹ reddique putat loquiturque tenetque [...] conlocat hanc stratis concha Sidonide tinctis ¹² adpellatque tori ¹³ sociam adclinataque ¹⁴ colla
15	mollibus in plumis ¹⁵ , tamquam sensura, reponit. Festa ¹⁶ dies Veneris tota celeberrima ¹⁷ Cypro venerat, et pandis ¹⁸ inductae cornibus aurum
20	conciderant ictae ¹⁹ nivea cervice iuvencae ²⁰ , turaque fumabant ²¹ , cum munere functus ²² ad aras constitit et timide "si, di, dare cuncta potestis, sit coniunx, opto," non ausus "eburnea ⁵ virgo"
25	dicere, Pygmalion "similis mea" dixit "eburnae ⁵ ." [...] ut rediit, simulacra ²³ suae petit ille puellae incumbensque toro ²⁴ dedit oscula ¹¹ : visa tepere est ²⁵ ; [...] dum stupet ²⁶ et dubie gaudet fallique veretur, rursus amans rursusque manu sua vota retractat ²⁷ . corpus erat! saliunt ²⁸ temptatae ²⁹ pollice ³⁰ venae. tum vero Paphius plenissima concipit heros ³¹ verba, quibus Veneri grates ³² agat [...] . coniugio ³³ , quod fecit, adest dea [...].

Glossarium

- ¹Pygmalion, -is: ille de quo narratur
²artifex, -icis: qui artem facit
³ebore: ebur, eboris: eadem materia qua dentes facti sunt
⁴Cyprum: insula Veneri sacra
⁵eburneus, -a, -um: quod ex ebore factum est
⁶matrimonium: qui uxorem dicit, matrimonium facit
⁷niveus: candidus
⁸sculpsit: sculpo, is, sculpsi, sculptum, ere; imaginem ex lapide facere
⁹reverentia, -ae (ex vereor): qui reverentia movetur, timidus est
¹⁰temptantes (tempto, -as, -avi atum, are): rursus rursusque tangentes
¹¹oscula dat
-
- ¹²concha Sidonide tincti: qui sanguinis colorem habent
¹³tori (torus, -i): lecti
¹⁴adclinata: admota
¹⁵pluma, -ae:
-
- ¹⁶Festa dies Veneris: dies qua sacra Veneris celebrantur
¹⁷celeberrima (celeber, -bris, -bre): celeber est locus quo multi convenient
¹⁸pandis (pandus, -a, -um): pandum est quod formam cornus habet
¹⁹ictae (icio, -is, -ieci, -ictum, -ere): pulsa, caesae
²⁰iuvencae (iunvenca, -ae): bos (femina)
²¹tura... fumabant (tus, turis; fumo, -as, -avi, -atum, -are)
-
- ²²munere functus (fungor, -eris, functus sum, fungi + abl.): cum donum dedisset
²³simulacrum: imago
²⁴incumbens... toro: lecto imminent
²⁵tepere (tepeo, -es, -ere): id tepet quod frigidum non est
²⁶stupet (stupeo, -es, -ere): miratur
²⁷retractat: re + tractat
²⁸saliunt: moventur, vivae sunt
²⁹temptatae: tactae
³⁰pollice (pollix, pollicis): primus digitus
³¹heros: vir
³²grates: gratias
³³coniugio (coniugium, -i): coniugium facit qui uxorem dicit

1 Associa la didascalia alla sequenza (non tutte le didascalie sono corrette)- 5

- a) artifex, qui amore ardet fictae puellae, eam maxime curat
- b) Pygmalion ad Veneris sacra venit, deamque orat ut ficta puella sua sit
- c) Virginis imago in veram feminam mutata est
- d) Pygmalion a Venere petit ut sibi uxorem det, quae tam pulchra sit quam eburnea puella
- e) Pygmalion puellam ex ebore facit verae virginis simillimam
- f) ars Pygmalion tam mira est ut lapides ab eo sculpti moveri videantur
- g) artifex fictam puellam in lecto suo tenet
- h) Pygmalion eburneae imagini oscula dat eamque uxorem dicit
- i) Pygmalion, deae gratus, eam quae lapis fuit uxorem dicit; eosque Venus auget
- f) Venus, quamquam artifex gratus est, matrimonio cum ficta puella obest

vv. 1-6: _____

vv. 6-13: _____

vv. 14-20: _____

vv. 21-25: _____

vv. 26-29: _____

2. Indica se ciascuna delle seguenti affermazioni è vera, falsa, o non deducibile dal testo: 6 punti

	Verum	Falsum	Non liquet
1. Ficta virgo pulchior fuit quam omnis vera femina esse potest			
2. Pygmalion numquam dubitat quin imaginis corpus ex ebore sit			
3. Pygmalion ad templum Veneris adit ut deam exoret			
4. Ut imago in puellam mutatur, statim amore ardet artificis sui			
5. Pygmalion coniugem a Venere petit quae sit eburneae imagini simillima			
6. Pygmalion Veneri gratus non est			

3. Scegli la risposta corretta: 7

A. Virginis imago:	E. Cum ficta imago in feminam mutatur:
a) moveri vellet	a) Pygmalion statim omnium mortalium felicissimus est
b) amore Pygmalionis nata est	b) Pygmalion metu movetur eamque in lectum reponit
c) a Pygmalioni timetur	c) Pygmalion timet ne errore capiatur
d) mira arte facta est	d) Pygmalion statim ad deam reddit ut gratiam reddat
B. Pygmalion:	F. Dea Venus:
a) scit puellam omnia sentire	a) Pygmalionem in Cyprum accipit
b) candidum colorem eboris maxime miratur	b) Pygmalionem in amorem imaginis inducit
c) quasi vera femina esset, imaginem curat	c) Pygmalionis precem exaudit
d) secum saepe loquitur	d) Puellam eburneam in suam faciem mutat
C. Ficta puella:	G. Postquam eburnea virgo in veram feminam mutata est, Pygmalion:
a) simillima deae est	a) cum ficta imagine matrimonio iungitur, tamquam vera femina esset
b) oscula Pygmalionis recusat	b) Paphi heros dicitur quia a Venere amat
c) ex auro facta est	c) matrimonium facit ubi Venus preaesens est
d) incipit veras venas habere	d) semper simulatum corpus plus quam veram puellam amat
D. Pygmalion:	
a) virginem incipit amare postquam ea ex eburnea imagine feminam facta est	
b) ut virginem eburneam facit, statim eam amare incipit	
c) Venere iubente, simulatum corpus amare incipit	
d) amore artis sua maxime ardet	

4 Scegli il sinonimo, o la spiegazione che meglio corrisponde al senso del testo: 8

A. v. 6 <i>ars adeo latet arte sua:</i>	E. v. 23 <i>dubie gaudet:</i>
a) Pygmalionis ars tam mira est ut eius opus non videatur fictum esse	a) dubitat nec gaudet
b) Pygmalionis ars tam perfecta est ut eius opus mirum sit	b) dubitat sed gaudet
c) Pygmalionis ars omnibus ignota est	c) nescit an gaudeat
d) Pygmalionis ars nemini ignota est	d) feliciter dubitat
B. v. 8 <i>manus... temptantes</i>	F. v. 24 <i>vota retractat:</i>
a) manus timentes virginis corpus tangere	a) rursus virginem tractat cupiens ut vera sit
b) manus quae timide virgine corpus tangere conantur	b) vota deae rursus rursusque facit
c) manus quae virginis corpus tangunt ut sentiant an verum sit	c) vota deae se non fecisse vellet
d) manus quae virginis corpus tangunt ut ea vera fiat	d) deam iterum orare vellet
C. v. 13 <i>tamquam sensura:</i>	G. v. 25 <i>corpus erat:</i>
a) quae sentire possit	a) eburneum corpus erat
b) ut eam sentire possit	b) pulchrum corpus erat
c) ut ea sentire possit	c) vivum corpus erat
d) quasi ea sentire possit	d) simulatum corpus erat
D. v. 21 <i>petit:</i>	H. v. 26 <i>plenissima:</i>
a) quaerit	a) perfecta
b) adit	b) plurima
c) poscit	c) pulcherrima
d) rogat	d) manifesta

5 Scegli la risposta corretta: 8

A. v. 4 <i>credas</i> è:	E. v.19 <i>si, di, dare cunta potestis</i> :
a) congiuntivo potenziale b) congiuntivo dubitativo c) congiuntivo ottativo d) congiuntivo caratterizzante	a) è una protasi indipendente del 1° tipo b) è una protasi dipendente del 1° tipo c) è una protasi dipendente, di tipo misto d) è una ptoasi dipendente del 2° tipo
B. v. 5 <i>si non obstet reverentia</i> è:	F. v. 19 <i>sit coniunx; sit</i> è:
a) protasi di periodo ipotetico dipendente, 3° tipo b) protasi di periodo ipotetico indipendente, 2° tipo c) protasi di periodo ipotetico indipendente, 1° tipo d) protasi di periodo ipotetico dipendente, 2° tipo	a) congiuntivo esortativo b) congiuntivo concessivo c) congiuntivo potenziale d) congiuntivo ottativo
C. vv. 8 <i>an sit /corpus</i> è:	G. v. 20 <i>dicere</i> :
a) interrogativa indiretta dipendente da <i>fatetur</i> b) interrogativa indiretta dipendente da <i>temptantes</i> c) interrogativa diretta disgiuntiva d) interrogativa indiretta dipendente da un sottointeso <i>nescit</i>	a) dipende da <i>opto</i> b) dipende da <i>ausus</i> c) è un infinito storico d) dipende da <i>dixit</i>
D. <i>celeberrima</i> è:	H. v. 27, <i>quibus Veneri grates agat</i> :
a) in nominativo riferita a <i>festa dies</i> b) in ablativo concordata con <i>tota</i> c) in ablativo riferita a <i>Cypro</i> d) in nominativo concordata con <i>tota</i>	a) è una relativa con valore finale b) è una relativa con valore consecutivo c) è una relativa che contiene un congiuntivo obliquo d) è una relativa con valore concessivo

6 Trasforma la frase a partire dal testo: 6

A. vv. 6-7: *miratur et haurit pectore Pygmalion simulati corporis ignes*

Nemo dubitat quin **nunc** ____ *Pygmalion simulati corporis ignes*

B. vv. 6-7: *miratur et haurit pectore Pygmalion simulati corporis ignes*

Nemo dubitavit quin **tum** ____ *Pygmalion simulati corporis ignes*

C. vv. 18-20: *Si di, dare cuncta potestis, sit coniunx... similis mea... eburneae*

precor ut, si di dare cuncta possint, ____ ,

D. v. 22: *incumbens toro, dedit oscula*

videtur ____ toro ____ oscula

E. v. 24: (Pygmalion) falli... veretur
(Pygmalion) _____ timet

F. v. 25: saliunt temptatae pollice venae
videntur _____ venae